

DA ZOUDARDET CÔZ NAPOLEON,

*Pere a zanto o c'halonou o tridal gant ur joa dener,
o c'houzout e zear da guerc'hat Relegou an Harros da
enczen Santez-Helena, tri mil leo a Franç, e pelec'h e
zeo bet chomet captif pad c'hoec'h vloas, qent mervel,
hac a zeu anfin da veza digasset da enterri da Paris,
e pelec'h e vezo savet dezân ur bez caër meubet.*

Var ton : Canomp adare , va broïs , victoriou Napoleon.

DIREDIT, Bretonet vaillant; diredit gant hast amâ,
Da zelaou comz eus ur c'hêlou ho peurgargo deus a joa:
E zear da guerc'hat Relegou ar güir sqüer eus ar vaillanç,
Evit douet d'o enterri e Paris, capital Franç.

Louis-Philip, hon Roue mad, leun demeus a vadelez,
Soignus bras da gresqi bepret ar gloar er Rouantelez,
A ordren d'ar Prinç a Joinvil, e vab, Prinç leun a galon,
Monet da Santez-Helena da guerc'hat Napoleon.

Qerqent vel ma zeus goulennet dionz ar Sauzon en renta,
 O devez consantet diouc'h-tu, gant ar joa deus ar vrassa;
 Qementse zo ur merq patant demeus ar güir union
 A rën, a drugare Doue, etre an diou nation.

Ar gouarnamant en devez en e furnez decidet
 Ma vezo ebars en Ilis Hôtel an Invalidet
 Enterret corf Napoleon etouez e harroset côs,
 A vev c'hoas ene, o téport monet d'an eê da repos.

En Hôtel an Invalidet eus eur joa eston meurbet,
 O sönjal o d'o an enor da zont souden da velet
 Deposi corf an harros bras etouezo, brezellerien,
 O doa goechal d'o Impalaer grêt eus o c'hourach preuven.

An duc côs Conegliano a zantas ur joa qer bras,
 M'en em sonje bars er moment yaouanqêt a drêgont vloas.
 Oh ! emezo oll, breinâ eo certen contant hor c'halon,
 Pa deu da repos en hor c'hreiz hon harros Napoleon.

Tri den demeus a renq huel gant ar Prinç a ya bremâ
 D'ambarqi var ur fregaden evit Santez-Helena :
 Ar general Bertrand, Las-Cas, deputed a Finister,
 Neuze ar general Petit, mignon côs d'an Impalaer.

Na eljet qet ober güellchoas : Bertrand evel güir vignon
 A heuillias a volonteiz vad en exil Napoleon;
 Tad Las-Cas en d'oe an enor da veza eno ive,
 Petit a recevas adie Napoleon d'e arme.

Mes, mont a rayo ouspen se gante var ar fregaden
 Mignonet côs Napoleon, diana un tri c'hant den.
 Rouanes Franç, leun a respet evit ar Religion,
 A gass eur bêleg da zivoal relegou Napoleou.

Rentet e Santez-Helena, e vo grêt er vatimant,
 Gant ur soign demeus ar vrassa qerqent ur chapel ardant,
 E pehini vo deposet relegou Napoleon,
 Tost da bini vo o pedi ministr ar Religion.

An Impalaer Napoleon en devoa ur c'hoant esqis
 Ma elje e gorf paour un deiz repos er guær a Paris.
 Cetu-ta, goude nontec vloas m'en deus e ene rentet,
 E teuer da accomplissa ar pez en d'oa regetet.

Hac én zo bet biscoas er hed un harros qer burzudus
 Adalec e stereden vad betec e fin maleurus?
 Hanvomp amâ, en e enor, an oll poentchou principal
 Demeus e vuez burzudus hac en oll dreist-ordinal.

Ganet er bemzec a vis east, mil seiz-cant nao tri-uguent,
 Ne voa c'hoas nemet ur buguel, ma voe er servich qerqent.
 Er bloa trizec ha tri-uguent voa dija chef escadron,
 Pêvar bloas varnuguent en d'oa pa assiege Toulon.

Ar bloavez goude voe hanvet commandant artillieri
 D'an oad a bemp bloas varnuguent deus an arme Itali;
 Tri bloas goude general-chef demeus ar memes arme,
 Hac e trivac'h ha tri-uguent en Egypt en em gave.

Hanvet qenta consula Franc d'an oad eus a drêgont vloas,
 Ar bloa goude e Marengo e c'honit ur vataill vras.
 E mil eiz cant pêvar hanvet Impalaer ar Francisien
 D'an oad a bemp bloas ha trêgont, dre c'hraçe werelaouen.

E Waterloo, e mil eiz cant pemzec, an drivac'h even,
 Endoa c'hoec'h vloas ha daou-uguent pavlancâse stereden.
 Forcet dre ar circonstançou, en em rentas d'ar Zauzon
 E guis adversour generus, franc ha leal ha güirion.

Mes ractal gante voe casset tri vil leo demeus ar Franc,
 D'un enezen horrubl meurbet, el lec'h m'oe hep esperanç;
 Enezen Santez-Helena, e pini voe prisonnier
 Epad c'hoec'h vloas, qen a deuas Doue d'achui e vizer.

Nontec vloas ta zo eo maro en enezen horrubl-se,
 Pell deus ar Franc, abandonet en un draounien drist ene;
 Mes, hep dale vo demp rentet, en desir vras pepini,
 Hac e chomo da virvigen en hor c'hreiz da reposi.

E rën e oll gaptivite en devoe evit jolier
 An iffam Sauz, Sir Hudson-Low, execrabl d'ar bed antier:
 E blijadur voa da emâ e dourmanti bep istant
 Dre bep seurt act a dirantis, dre m'oa eno oll buissant.

Aufin, gement en deveus grêt oc'h argarz Napoleon,
 M'en deveus ellet dont a henna da gontanti e galon :
 An Impalaer oll brêvet dre ar bœz eus e hoanniou,
 Zo qer fêzet na ell mui stourmouzqementa dourmanchou.

Ebars en andret horrubl-se en deus rentet e ene,
 Goude gement eus a drubuil, etre daouarn e Zoue.
 Erbemp mis mae, bloa mil eis cant unan varnuguent eno
 E receo e sacramanchou, hep nep aoun ouz ar maro.

Endro dezàn, leun a zaelou, voa Bertrand ha Montholon,
 Daou general o d'oa heuillet en exil Napoleon ;
 An autrou abat Vignali, var an douar daoulinet,
 A bede Doue a galon vit an harros decedet.

Qerqent e zeus bet e vouisqet eus e habit coronal,
 Eus e gordon a legion, hac e gleze general
 Pini a zougue e Wagram, e Drest, Moscou, Montmirail,
 En Austerlitz ha lec'hiou all, vel trec'hour en peb bataill.

Ur grucifi a voe poset neuze var greiz e beultrin,
 Vit ma vije tost d'e galon imach e Grouer divin.
 Oll ganoniou an enezen na heanent da denna
 Evit anonci voa maro brassa harros ar bed-mâ.

Tri arched a voe grêt neuze da receo e relegou :
 Unan plom, unan houarn-guenn, hac un allen acajou.
 En hini plom e voe laqet gant e oll accoutramant,
 Hac e galon voe dastumet ebars en ur voest arc'hant.

An oll Sauzon, ar Francisien a voa bars en enezen
 A heulie an enterramant, hac an oll estranjourien ;
 An eiz a vae voe enterret en un draounnien a garrie
 Da visita en e yêc'het vel plaç a dranquillite.

Repos e peoc'h, ô harros bras! en asere eus a Zoue :
 Obtenet ec'h eus da vennat demeus abers hon roue.
 Goulen a rejout reposit var riblou rivier Paris,
 E creiz pobl Franç evit receo oll sicouriou an Ilis,

En amzer horrubl hac impi eus ar revolution,
 E voa serret an ilisou, ne voa nep Religion :
 Napoleon a êruas, a c'halvas ar vèleyen,
 Hac a laqas da rën e Franç güir lezen ar gristenien.

Ne alsemp biqen niveri an nombr eus e victoriou ;
 An Europ oll a voe test mad voe mestr var an oll vroyou.
 Laqat eure brô gaer ar Franç er c'henta var lein ar gloar,
 Dre e vaillantis burzudus, e furnes hac e bouvoar.

Qementse a dle hon douguen da gaout dioutàn memor ;
 En voa brassa harros ar bed, commandi rê d'ar victor.
 Enor ha gloar ra vo rentet e peb lec'h d'e relegou,
 Ha ra vevo da virviquen e vemor en oll vroyou !

C'houi pere oc'h eus bet guechal ar boneur hac an enor
 Da veza gant Napoleon cunduet oll d'ar victor,
 Requetit oll digant Doue, demeus a fonç ho calon
 Da receo en e varados an trec'hour Napoleon.

Na hanvimp nemet ur Breziard etouez qenlies hini
 O deus grêt preuven a gourach dirac faç an ennemi :
 La Tour-d'Auvergn, a Guærahès, da bini e vo souden
 E memor eus e gourach vras savet prest ur goulonen.

Soudardet Breiz? mar bez un de ret dihouina ho cleze,
 Bet memor e Napoleon ho sello demeus an eê.
 Ar sonch-se hepgen ho talc'ho bepret en hent an enor:
 Bet dign atao diouz ho tud côs pa guerzent oll d'ar victor

F I N.

ENTERRAMANT AN IMPALAER NAPOLEON,

AR 15 EUS A VIS QERZU 1840.

Var ton : *Songit, den abuset, songit en eternite!*

PPETRA a glêvân-me?... Perac an tennou canon?...

Hac erru eo e Franç Relegou Napoleon?

— Ia, an eiz a vis Dû, e Cberbourg erruet,
Hac en eul lestr a vapeut prest int bet transbordet.

Adalec qær Cherbourg, hac a bep tu deus ar Sên
Eo bordet ar riblou a zoudarded ancien;
Ur bobl niverus meurbet a bep tu n'em gavas
Vit saludi'r Relegou a Napoleon bras.

Ar bemzec a Guerzu, Paris oll a voa er za,
Vit ellout contempli an arvest eus ar brassa.
An oll a zired en foul, gant glac'har, da velet
Relegou Napoleon, brassa harros voe bet.

Qerqent ha goulou-deiz e clêvet dre ar ruyou
Oc'h ober ar rappel, tambourinou, trompillou;
Un heur goude n'em gavas ar gard national,
Trouplou var droad ha var vare'h eno e general.

Da zeg heur e zoat oll rassamblet var ar blacên,
Hac e tisambarcjet an Impalaer souden:
Placet voe qerqent gant pomp eno neuze ractal
Gant calz a solemnite er char imperial.

An Autrou Arc'hescop, coulz hac e oll véleyen,
Gant devotion vras o devez grêt ar beden;
Qerqent corf an harros bras a zo neuze douguet
Gant ar zoudarded vaillant hac ar vartoloded.

An autoriteou, eur c'haoun bras en o c'halon,
 A heuille gant respet Relegou Napoleon,
 An Deputet, ar Pared, an oll Generalet,
 Ar Prefet hac ar Mêriou gant enor ha respet.

Oll regimantchou Franç o devoa bet deputet
 Certen nombr eus o zud vit m'o dije asistet;
 An Aumonier a voa êt da Santez-Helena
 A voa e penn ar c'hortech en eur stat an trista.

An Autrou'r Prinç Joinvil voa gant e etat-major,
 Marechalet a Franç voa er plaçou a enor.
 Ar char voa oll alaouret ha goal gaer decoret
 Ous drapoyou gounezet var an enemiet.

C'hoezec marc'h dû a voa demeus ar char caer staguet,
 A dapissou alaouret e voant caparaçonet;
 Anfin, biscoas na veljot e nep brô gant eston
 Qer caer vel enterramant hor bras Napoleon.

An aigl imperial, an drapoyou tricolor,
 A zisquele d'an oll e commandjont d'ar victor.
 Anfin, da un heur-anter e zeo bet erruet
 Ar c'horf dirac an Hotel eus an Invalidet.

An Arc'hescop en deus bet commancet an ofiç,
 Hac ar c'horf zo diouc'h-tu antreet bars en ilis;
 En violet voa guisquet eno ar vèleyen,
 Evel e Rom da ofiç demeus ar verzerien

Ellout rêr assuri penos james nep christen
 Ouz an asistantet n'ancounac'hint birvigen
 Trêjou caer Napoleon ebars en e archet,
 En e zillad a vrezel, vel pa vije cousquet.

Ar Prinç eus a Joinvil eu deus presantet neuze
 Corf an Impalaër gant respet bras d'ar Roue,
 En eur lavaret dezàn, a galon contristet,
 Ar c'homzou-mâ gant glac'har hac en daëlon heuzet :
 — « Sir, presanti ràn dêc'h amâ corf Napoleon.... »
 Ar Roue a respont, an encre en e galon,

Gant ur vouez majestus ha calz a assuranc :
 « En receo a ràn ouzoc'h en hano eus ar Franç. »

Ar marechal còs Soult a zalc'he un oriller
 Var bini voa poset cleze an Impalaër ;
 Ar general Bertrand voe carguet gant ar Roue
 Da laqat var an arched an immortal cleze.

Ret voa beza eno evit güelet an daëlou
 A scuill soudardet còs, o sonjal er victoriou
 A c'hounesjont, cunduet gant Napoleon-Vras,
 Pini-neo mui diraze met relegou, sivoas !

Un devez all aroc e voe güelet gant eston
 Daoulinet, o pedi ous arched Napoleon
 Ar marechal Soult, stoët, mantret gant ar glac'har
 E benn etre e zaouarn, casi stoc d'an douar.

Ur music ar c'haëra, dre donniou oll truezus
 A gaëre an ofiç, ha moeziou melodiou
 A gane gant majeste eno ar *C'hylie* :
 Ar galonou a fraille oll d'an *Dies iræ*.

An ilis oll endro a voa superb decoret
 A dapissiri zei gant o franchou alaouret,
 Hac e creiz an Templ divin e velet ar vascaon
 Goarnisset oll a vercou truezus an anaon.

Disqennet eo er bez Napoleon da vigen,
 Evel m'en d'oa c'hoantët, e capital Franç christen :
 Etouez an Invalidet e gori paour a repos,
 E ene, gant graç Doue, a zo er Barados.

Bremâ, ni, Francisien, n'on eus nemet pedennou
 D'adresi da Zoue, en eur stoët hor pennou,
 Evit hou Impalaër gant an dud a ilis :
 Lavaromp a greiz calon, *Pater, De profundis*.

FIN.

E Montroulez, eus a Imprimeri LÉDAN.